BRENNER (Ernst Wilhelm)

Coll. cpet G.

8º, 54, (2 blank) pp.

DISSERTATIO
INAUGURALIS OBSTETRICIO - MEDICA.

DE FALLACIA SIGNORUM IN GRAVIDITATE.

QUAM
SUB AUSPICIIS
SEREN. AC POTENT. PRINC. AC DOMINI
DOMINI
GUILIELMI IX.
HASSIAE LANDGRAVII RELIQUA
INCLYTI MEDICORUM ORDINIS
CONSENSU
PRO
GRADU DOCTORIS
SUMMISQUE IN ARTE MEDICA HONORIBUS
RITE AC LEGITIME CAPESSENDIS
ERUDITORUM DISQUISITIONI
publice submittit
ERNESTUS GUILIELMUS BRENNER
Ysenburgico Büdingensis.

D. SEPT. CIↃ. IↃ CCLXXXX.

Marburgi Cattorum
typis novae typograph. academ.

— — *Laus magna tibi tribuetur in uno*
Corpore ſervato reſtituiſſe duos.

TIBULLUS Lib. IV.

VIRO

ILLUSTRI, CELEBERRIMO

ERNESTO GODOFREDO BALDINGER,

PHILOSOPH. ET MEDIC. DOCTORI

SERENISS. HASS. LANDGRAV. CONSIL. INTIM.

ARCHIATRO FACULTAT. MED. MARB.

PROFESS. PRIMAR.

PRAECEPTORI SUO OMNI PIETATIS

STUDIO PROSEQUENDO

HASCE STUDIORUM PRIMITIAS,

ANIMI DEVINCTISSIMI TESTIMONIUM,

SUBMISSE CONSECRAT

SE SUAQUE OMNIA EA, QUA PAR EST,

REVERENTIA

commendat

TANTO NOMINI

addictissimus

Auctor.

THESES.

1.

Artis obſtetriciae baſis conſiſtit, in diſtincta cognitione pelvis, relationis foetus ad pelvim, in exploratione obſtetricia, et in aptis ad foetum extricandum encheireſibus.

2.

Nullum certum conceptionis ſignum dari poteſt, et nulla primis temporibus indubitata graviditatis Diagnoſis.

3.

Inſtrumenta in arte obſtetricia, quo ſimpliciora, eo meliora.

4.

4.

Brachium forcipis Levret vices vectigis Roonhuys optime supplet.

5.

Adstringentia interne exhibita, in haemorrhagia uteri vix quidquam praestant.

6.

Synchondrotomia a quibusdam neotericis laudata, non tanti usus est, uti eius fautores autumant. In pelvi à naturali dimensione aberrante fere semper vitium in diametro coniugata occurrit, haec autem ossibus pelvis et summa vi deductis, vix tres lineas increscit, quod obstaculum longe facilius et tutius forcipe aufertur. Si angustior coniugata, sectio symphisis

non

non ſufficit, ſed caeſarea inſtituenda. Unicus ſolummodo datur caſus, in quo admittenda, id eſt, ſi caput inter protuberantias oſſium Iſchii ita inclavatum, ut ne forceps quidem ob hanc anguſtiam applicari poſſit.

7.

Doctrina Levret et Saxtorph, faciem foetus in introitu pelvis os ſacrum reſpicere falſa. Lateralis eſt capitis poſitio in ora pelvis ſuperiore, et variat hic ſitus pro varia regione pelvis, quam in partu permeat, ita ut ſemper maiores diametri capitis maximis pelvis, minores vero, minimis eiusdem Cavi reſpondeant.

8.

Vix ullum datur certum ſignum partus praegreſſi poſt aliquot ſeptimanas elapſas; nec

ruptum

ruptum frenulum, nec os uteri molle et hians, nec cicatrices in margine orificii uteri sufficiunt.

9.

Judex criminalis et jurisconsultus necessario medicinae forensis cognitionem, haud mediocrem, habere debent.

10.

Quia signa foetus mortui, si utero adhuc inclusus est, quoad maximam partem ambigua sunt, ideo cautissime cum embryotomia mercandum.

11.

Signa amissae virginitatis omnia sunt fallacia.

12.

Non omne ferrum ad usum medicum conducit.

---

§. 1.

§. 1.

Corporis animalis vires determinata naturali gaudent proportione; tempora quorum intervallo vires effectum edunt, non nisi experientia, fido duce computanda sunt, ex qua patet naturali ac frequentiori casu vterum humanum per quadraginta septimanas gradatim, crescente ovo extendi, tunc vero foetum in lucem edi.

§. 2.

Solummodo regulae exceptiones fiunt. Peculiari ac à naturali statu abhorrente corporis ac vitae generis constitutione e. c. feminam vehemens quarto graviditatis mense invadit terror,

ror, quo ſit, vt abortum procreet, iterum gravida ſit mulier, eodem verum menſe ſymptomata apparent, abortum protendentia, ac remediis aptis omiſſis ſecunda vice abortitur. Mulier et tertia vice impraegnatur, abortusque hac menſe iterum ſequitur.

§. 3.

Quamvis vero terminus partus naturalis certiſſime in quadrageſimam cadit ſeptimanam, ſaepius tamen fieri non poteſt, vt accurate ſeptimanam, diem, vel horam inſtantis partus determines, quippe quae ſit relatio virium, cauſam exceptionis continentium erga naturales, et quo gradu hae minutae, impeditae et auctae ſint, haud facile diiudicaveris.

§. 4.

§. 4.

Ob has virium diverſas modificationes in graviditate agentes, quarum accurate modus conſtitui nequit, multis in caſibus, quid ad vterum propenſius ſit, diudicari debet.

§. 5.

Nullum graviditatis ſymptoma, nulla mutatio, quae ſub ipſam graviditatem in aliqua corporis parte fit, eodem temporis ſpatio contingunt in omnibus mulierculis multum quoad corporis diſpoſitionem ac morum discrepantiam diverſis, ſed maturius, ſeriusve; ſequitur itaque, argumenta, quorum vi tempus determinari poſſit, tantummodo eſſe veriſimilia.

§. 7.

§. 6.

Quodcumque latum de temporis Momento, quo partus eventurus eſt, iudicium, ex ſupra memoratis argumentis ad ſummum veroſimillimum; valet id: quo propius vteri gravidi mutationes naturae accedant et obſerventur, eo certius terminum partus determinari poſſe, et ſic vice verſa.

§. 7.

Optima, qua optime ad veriſimilitudinis gradum ſummum pervenire poſſis, methodus, ea eſt, vt ſingula gravidae ſigna eorumque vires, ex parte experientiae, ex parte vero rationis ope, computes, deinde ſingulorum ſignorum, quae computaſti, addas reſultata, tum demum ſignorum numerum arithmetico dividas modo. His rite per-

actis

peractis numerus proportionis medius invenitur, ex quo verosimillime partus eventuri tibi constabit tempus.

§. 8.

Femina, quae concepit, novem menses vterum gerere solet, post quos partu onus deponit. Cl. STEIN *a*) tempus quadraginta hebdomadum esse, refert. De hoc maiori minorive sentiendum quid sit, infra adhuc recensebitur. Nosse autem interest, quaenam gestationis signa sint, et si graviditas extra dubium posita, quaeritur quantum temporis aestimari debeat, ex quo gestari coepit femina.

§. 9.

a) vid. ei. *theoret. Anleitung zur Geburtshülfe* §. 200 - 201.

§. 9.

Signa graviditatis alia ſunt *probabilia*, alia *certa*. Probabilia, rationalia, incerta, communia, non ſemper haec adſunt, nec praeſentia poſt coitum, indubitandam graviditatem denotant *b*).

§. 10.

---

b) J. C. Harres praeſ. Kaltschmidt diſſ. de ſignis graviditatis certis. Jenae 1752. J. F. G. Dietz reſp. Roederer diſſ. de temporum in graviditate et partu aeſtimatione. Goett. 1757. Roederer elementa artis obſtet. §. 136. ſeq. G. W. Stein diſſ. de ſignorum graviditatis aeſtimatione. Goett. 1760. G. G. Rockstroh diſſ. de ſignis verae graviditatis ſaepe dubiis. Lipſiae 1781. J. C. Schimpfer diſſ. de ſignis graviditatis verae et cautelis exinde cognoſcibilibus. Baſileae 1750. H. J. P. Langguth diſſ. de ſignis virginitatis et graviditatis. Lipſiae 1777. J. W. Wedel diſſ. de notis Gravidarum. Jenae 1709.

§. 10.

Duobus ſignis propriam dignoſcunt mulieres graviditatem Imo *Menſium defectu*, IIdo *Infantis primo motu*. Haec in expertis et bene obſervantibus feminis interdum vera, et quoad tempus graviditatis, certa evadunt ſigna. Inexpertas autem, vel ſenſus hebetudine praeditas, ſaepiſſime fallunt. Medicus igitur, qui unice relatione hoc in ſtadio vti poteſt, ſemper incertus ſit, neceſſe eſt.

§. 11.

Deinde mulieres ſunt, quae ſub coitu, quem conceptio ſequitur, diſtinctum ſenſum volup-

---

1709. F. S. Schuirmann diſſ. de ſignis vitae et mortis in ſoetu. Coloniae 1779. F. W. Voigtel fragmenta ſemiologiae obſtetriciae, Halae 1790.

voluptatis cuiusdam percipere dicunt, coitu facto femper definientem, qui certus ipfis futurae graviditatis index fit. Eiusmodi fignum probabile habetur, peculiaris quidam voluptatis fenfus in vtroque fexu, ad exftafin accedens, qui in feminis maior effe folet, atque genitalibus turgefcentibus, vterique cum partibus annexis rigore, quin animo lingui quaedam feminae folent. In viro autem gratior perceptio, vim feminis foecundi maiorem innuit. Fallere tamen hoc fignum vti reliqua, poteft, ob coniugum ignorantiam et quarumdam feminarum fenfationis hebetudinem: quin fine facta conceptione ifta feminae quandoque fentiunt.

§. 12.

Alia probabilia figna defumuntur ex fanitatis poft coitum facta alteratione, eiusmodi

figna,

ſigna, etſi multa a medicis referuntur, maximam tamen partem minus tuta, vel omni exceptione ſaltim haud maiora ſunt. Eo referunt ſemen retentum, incredibilem voluptatis ſenſum in vtroque ſexu *c*) dolorem in femina, et quaſi convulſionem circa umbilicum inflationem et calorem vagum abdominis, qui è veſtigio coitum ſequitur, horror et frigus, anxietas et moeror, denique orificium vtcunque clauſum. Poſt haec oriuntur nauſea, Vomituritio, ardor ventriculi, appetitus aut nullus, aut depravatus l. malacia, facilis animi excandeſcentia, triſtitia, virique faſtidium, inſolita artuum laſſitudo et gravitas; pigritia, crebra dormiendi cupiditas, animique deliquia, oculi pro-

c) A. v. Haller elementa phyſiol. T. VII. p. 76.

profundi, retracti, lividi, languidi, illacrymantes Pustularum faciei eruptio; menstruorum suppressio, indeque oriunda sanguinis redundantia, dolor capitis dentium et lumborum perinsignis, vertigo, Coloris naturalis in sublividum mutatio, mammarum intumescentia, inflatio et calor lividus, striatus lymphae lacteae fluor. Orificium descendens iterumque ascendens, denique post tertium mensem ventris tumor, infantis motus, praeceteris orificii vterini tactio et rima eius per se transversa, iam circularis *d*).

§. 13.

d) Dietz Praeside Roederer l. c. Stein l. c. §. 131. seq. Roederer elem. art. obst. §. 143. Gruner Semiol. phys. et pathol. gener. pag. 429. seq.

§. 13.

Signa certa propria, physica, pathognomonica dicuntur quae omnibus in feminis indubitandae graviditatis indicia sunt, prouti Embryonis motus, et denique capitis perceptio digiti explorantis ope. Inquirendum ergo est; num haecce signa graviditatis sic dicta pathognomonica in qualibet gravida certo atque determinato temporis graviditatis spatio, apparere necesse sit, num vero è contrario in hoc vel illo subiecto mutationes, à statu naturali abhorrentes, dentur?

§. 14.

Conceptione facta, sequentia nascuntur symptomata, graviditatem denotantia.

I. Novus Stimulus.

II. Ceſſatio Menſium.

III. Incrementum vteri.

IV. Mammarum intumeſcentia.

V. Motus Embryonis.

VI. Prominentia Umbilici.

VII. Portio vaginalis.

VIII. Pila.

IX. Orificium vteri.

§. 15.

I. Novus ſtimulus.

Interim tamen feminae reperiuntur, quae à novo iſto ſtimulo minime afficiuntur, nec prius corporis mutationes ſentiunt, quam Menſtrua ceſſant. Aliae vero ſtatim primis à conceptione diebus, adeo à nova iſta muta-

tione

tione patiuntur, vt miſerrime aegrotent. Quamlibet et aliae cauſae adeſſe poſſunt, quae eosdem producere valent morbos: vtque adeo ex his morboſis affectionibus deſumta ſigna non niſi probabilia ſint, atque in illis ſolis certitudinem pariant, quae ex crebro repetita obſervatione didicerunt; quam quidem nonnullae ita callent, vt ex quibusvis levioribus quandoque, quin rarioribus, mutationibus certa conceptionis factae ſigna petere norint.

Quae vero non gravidae hyſtericae ſolent eſſe atque valetudine infirma laborare, conceptione facta, ſaepiſſime melius ſeſe habent. Ita pallentes feminae à conceptione rubent, et viciſſim rubentes pallent.

§. 17.

§. 17.

II. Cessatio Mensium.

Menstruorum periodi fallaciis non carent. Dum sua periodo lunae tributum solvitur, cogitare de facta conceptione feminae non solent sed initium eo referunt, quo vterus, alias expurgandus sanguine clausus, siccusque manet. Concipere autem feminas non ipsa, menstrui fluxus, unus cessantis, periodo sed vacuo et binis periodis interposito spatio, quod tres saltem hebdomades aequat, ultro liquet: quare unam alteramve quin tres quandoque Hebdomades addere isti calculo debemus, verum terminum determinaturi. Saepius porro evenire solet, vt, conceperit licet foemina, sanguinis tamen purgatio aliquoties recurrat. Ita praematurus partus habebitur, qui suam explevit periodum. Lex est natura conformis, vt una circiter

citer atque dimidia hebdomade poſt foecundum coitum, vnica adhuc ſubſequatur menſtruatio, initium graviditatis denotans. Sequentibus dignoſcitur characteribus:

a. Plerumque menſtruatio citius apparet, quam illam femina exſpectabat *e*).

b. Semper fere copioſior eſt.

Ab ea ad partum usque 39. ad 40 hebdomades praetereunt.

§. 18.

In ſtatu praeternaturaliter aberrante, calculo errores poſſumus committere; defectus ergo menſium ſolus, nobis haud tuto certam ſubſequentis partus periodum indicat, quum e contrario feminae reperiantur, quae non niſi gravidae

e) Stein l. c. §. 214.

vidae, menſtrua ſua periodice habeant, eaque in Plethoricis per univerſum geſtationis tempus cum euphoria fluere poſſe, ita tamen et ſenſim copia diminuantur *f*), ideoque opinio Hippocr. *g*) erronea eſt, qui foetum, ſi in praegnante purgationes menſtruae curſum ſuum teneant bene valere omnino non poſſe aſſerit; potius aliquae catameniis ſuppreſſis vexatae, praeter morem vulgarem tunc demum, neque prius, hunc fluxum experiuntur, cum fuerint impraegnatae; quare nec ex menſtruis ceſſantibus ullum certum factae conceptionis praeſagium deduci, nec ex iisdem

con-

f) v. DEVENTER in oper. chirurg. Part. I. cap. 15. p. 54.

g) v. ei. Aphor. 60. ſect. edit. Liſter.

consistentibus impraegnatio certe negari poterit g).

§. 19.

Nonnunquam fluxus menstruus per medium graviditatis pergens, plures adhuc absolvit periodos. e. c. mulier fit impragnata, suamque copiosiorem menstruationem sub initio graviditatis experta, sub fine etiam primi atque secundi mensis, menstruis laborat; nunc autem cessant menses. Si hoc in casu ab ultima menstruatione calculum ducimus respectu graviditatis octo hebdomadum spatio fallimur. — Haecce graviditatis menstruatio quodammodo dignoscitur.

a. Post

g) De la Motte lib. I. cap. 9. obs. 26. p. 56. Obs. 24. p. 53. Ephem. Nat. Cur. Cent. VI. Obs. 75. p. 335.

a) Poſt copioſam plerumque minus iuſto tempore (extra periodum) menſtruationem, iterum menſtrua fluere, gradatim quod attinet ſanguinem fluentem decreſcere ac ad ſummum ſeptimum ad menſem usque continuare *h*).

b) Sanguis excretus clarior fit.

c) Sanguinis duorum aut trium dierum ſpatio effluxus intervallis alternat nimis longioribus.

d) Plerumque evenit vt ſymptomatibus ſpaſticis, tenesmis connexa, exiſtant menſtrua.

§. 20.

h) v. cl. Stein l. c. §. 211. Mauriceau T. I, p. 155. ad ſeptimum usque menſum. de la Motte Lib. I. Cap. 9. Obſ. 25. p. 55. ad ſeptimum usque menſem.

§. 20.

In quibusdam feminis ſanguinis effluxus poſt dimidiam graviditatem ad ipſum usque partum perdurat, et feminae ultima carent menſtruatione. Quaelibet purgatio ſanguinis minus copioſior eſt, quam antecedens. Nunc vero ſemper copioſior et doloris ſpecie coniuncta eſt. Intervalla ab una ad alteram periodum breviora fiunt, et ſanguinis effluentis copia augetur. Hocce in caſu placenta eſt praevia *i*).

§. 21.

Itaque fieri poſſe, ex praecedentibus ſole meridiano clarius patet, alium menſium fluxum

i) vid. cl. STEIN l. c. §. 212.

xum, alium ſequi, ac per omne graviditatis tempus illum mulieri ſic accidere poſſe, vt ad ultimos geſtationis menſes ſanguinis effluentis copiae majoris quam initio graviditatis iacturam faciat.

§. 22.

Tempore graviditatis aliis ſignis determinato, tempus inſtantis partus circiter computari poteſt. Quo magis enim placenta ſegmentum vteri inferius tegit eo maturius foetus, in partum editur. Praevia è contrario omni placenta, partus ſpatium, ſex, ſeptem vel octo hebdomadum tempus antecapit. Si margo illius ad eum usque peluis prominet, tunc partus duas ad tres usque ſeptimanas tempore iuſto eſt prior.

§. 23.

§. 23.

Vt clariore luce menti obverſetur graviditatis diiudicatio, gravidarum in noſtro, quod floret Marburgi inſtituto, et Argentorati quasdam confeci tabulas, quarum ope ſtadia diverſa quorum intervallo graviditatis Phaenomena ſeſe prodere ſolent, et maturiores et ſeriores partus eorumque eventus, praeſagiuntur.

Ceſſatio menſium	Hebdom.	
Die XVI. Dec.		
. Ceſſatio menſium	10	
2. Rima orificii vteri ad formam circularem inclinavit	12	
3. Veſtigium tumoris poſt et ſuper oſſa pubis obſcurum	14	
3	36	12
		40
		28 Hebdom. ad

partum usque qui poſt 27 Hebdom.

Die

Die XXVI. menſis Junii ſubſequebatur.

Die II. Maii.	Hebdom.
1. Ceſſatio Menſium	33
2. Umbilicus profundus, et ab infra prominens - -	34
3. Pila perfecte formata - - -	36
4. Tumor vteri quatuor pollices ſupra umbilicum - -	34

4	137	$34\frac{1}{4}$
	12	40
	17	- $5\frac{3}{4}$ Hebdom.
	16	ad partum usque qui $4\frac{1}{2}$ Hebdom. die XXVI Menſis Junii ſubſecutus eſt.
	- 1	

1. Ceſ-

	Hebdom.
1. Cessatio Mensium	24
2. Motus primus embryonis. - -	29
3. Umbilicus superne prominens, - -	32
4. Tumor uteri tres pollices supra umbilicum - - -	30

4 115 $28\frac{3}{4}$
8 40

35 11 $\frac{1}{4}$ ad Partum, qui post
32

-3 XI. Hebdom. 3 dies subsecutus est.

Die

Die XXVII. Maii.	Hebdom.
1. Ceſſatio Menſium	34
2. Motus primus foetus	36
3. Umbilicus duriusculus atque protruſus - - -	38
4. Tumor vteri ad tres usque quatuor pollices ab umbilico delapſus - - -	39
5. Segmentum vteri inferius haemisphaerii inſtar - - -	38
6. Orificium vteri admodum apertum -	39

6 224 37 $\frac{1}{3}$
18 40
-44 -2 $\frac{2}{3}$ Hebdom.
42 ad partum, qui
-2 duas poſt ſeptimanas die X. Jun. ſequebatur.

Die

Die XX. Nov.	Hebdom.
1. Ceſſatio Menſium	36 ½
2. Tumor vteri delapſus	38
3. Haemiſphaerium	38
4. os vteri quodam-modo apertum -	39
5. Tumendae reliquiae Portionis vaginalis	37
6. Umbilicus ſumme protenſus - -	38

6 | 226 | 37 Hebdom.
18 | 40 | 3 dies.

- 46 | - 2 Hebdom.
42 | 3 dies

- 4 ad partum, qui poſt VI dies die XXVI. Nov. incidit.

§. 24.

III. Incrementum vteri.

A primo ad tertium menſem vterus profundius in pelvim dilabitur, abdomen magis magisque complanatur. Quarto menſe abdomen quidem intumuit, ſed durus globus diſtincte non percipitur, niſi manu abdomini impraegnatae applicata, illi tuſſis cieatur. Quinto graviditatis menſe globus duriuſculus oſſa pubis atque umbilicum inter obſervatur, attamen margo ſuperior valde umbilicum verſus prominet. Sexto menſe ſuperior margo pone umbilicum eſt, ſeptimo duos pollices umbilicum ſuperat, 8vo tres ad quatuor usque pollices aſcendit, 9no umbilicum inter ac ſcrobiculum cordis umbilicum inter ac ſcrobiculum cordis, decimo denique menſe, margo ſuperior ad diſtantiam quatuor pollicum ad latitudinem verſus umbilicum deábitu.

§. 25

§. 25.

Octavus menſis facile cum decimo confundi poteſt, quorum hoc eſt diſcrimen: Tumor nimirum decimo menſe ſupra umbilicum introrſum magis complanatur ac acuminatur. Verum aliorum adhuc ſignorum ope certiores reddimur.

Errores committere poſſumus.

a. In tympanitide et hydrope vteri.

b. In Obſtructionibus Menſium, et ſanguine vtero collecto propter hymen imperforatum.

c. Mola, aliisque vteri morbis etc. Sarcomate Scirrho.

d. Transverſo vteri ſitu.

e. Nimia quantitate liquoris amnii.

f. Gemellis.

g. Situ transverſo foetus;

h. Pelvi male confirmata, vbi delapſus vteri non locum habet.

§. 26.

IV. Mammarum Intumeſcentia.

Earum intumeſcentia, ac lac in iis, pro certiori à compluribus habetur ſigno, de quo tamen alii dubitant, cum ſaepe menſium defectui, ſuppreſſioni, vteri hydropi debeat originem. Imo non raro lac in virginum invenitur mammis, vt taceam maribus aliquando lactis contigiſſe proventum celeberrimus, nec ſatis laudandus STEIN ait: quam primum menſtrua ceſſarunt, mammae mox futurae

foetus

foetus nutritionis apparatum moliuntur. Notabile scilicet capiunt incrementum dum simul elevantur, ac earumdem venae caeruleo colore conspicuae magis efferuntur. Papilla turgens, adspectu quasi inflata crassescit colore naturali (ex albido rubello) obscuriori distincta, et discus papillam ambiens in latiorem expansus peripheriam, simili colore notatur, parvis eminentiis, quasi totidem papillulis quarum numerus plerumque ad XV-XVII accedit, tegitur. Dolent aliis (pergit idem excell. auctor) tunc temporis mammae, aliis papillarum fissurae cum acerbissimis doloribus subinde accidunt. Plerumque vero omnibus gravidis termino quodam incerto, ut plurimum circa graviditatis medium tempus, quin serius, humor quidam tenuis manu exprimi potest. Lympha ista striis lacteis distincta ultimis mensibus maiore copia secerni-

tur.

tur. Verum enim lac neque in virginibus neque in femina nupta hoc tempore obfervatur, fed demum abfoluto partu. Non omni dubio tamen hoc fignum caret. Siquidem rara licet virginum lactantium exempla legantur, per complures faepe omnes nutricum, quae infantem dudum ablactarunt, mammae liquore quodam turbido, lacteo profluunt, menftruorum maxime tempore.

§. 27.

V. Motus Embryonis.

Vt plurimum ille media in graviditate in XIX - XX. vel XXI Septimana fentitur; huic reciproce tempus primi Motus infantis vulgo pro dimidia graviditate accipitur. Verum

rum notavit PUZOS *k*) in non nullis feminis à fecundo geſtationis menſe, ſentiri foetum, aliasque eſſe, quae infantis motum ſexto vel ſeptimo demum menſe diſtincte percipiant: vltimum in feminis hydropicis et illis quae cetero tempore craſſo, abdomen habent modicè tumens, vel plures foetus ſeſe invicem motu impedientibus, geri obſervari.

§. 28.

Alius infantis eſt motus, qui non ab ipſius actione fit (gall. Ballotement du foetus) ſequitur ille vteri varias directiones, mitiorque

k) vid. ci. Traité des Accouchements. cl. STEIN l. c. §. 207.

que eſt foetu vivo, quam mortuo. Interdum diſtinguitur tertio menſe, ſi vterum quem ex una parte digitus in vagina, ex altera vero manus pubis impoſita, fixum tenet, hinc inde movetur.

§. 29.

Fieri poteſt, vt foetus maturius moveatur, artubus nimirum plus roboris nactis, vt animae voluntati obſcurae morem gerant; ſed ob nimium liquoris amnii, cui foetus vbique ab vteri parietibus procul innatat, mater motum ac embryonis pulſationem ſentire nequit. Tum primum infantis motus parietes vteri verſus animadvertuntur, ſi liquoris amnii copia ad foetum magis aequalis ac poſtremo minor fieri, incipit; femina tunc temporis, noctu in ſitu dorſali motum infantis ſentit. —

tit. — Verum enim vero à primo infantis motu in calculo haud difficulter frustrari possumus.

a. in primiparis, quippe quae eiusmodi motum ac characteristicum illius nunquam senserunt, et itaque spasmos, flatus, qui primis in mensibus contingunt, motum foetus habent, quin itaque duodecima hebdomade motum deprehendisse credunt, id quod plane non fieri potest.

b. Nimio amnii liquore debilem foetum circumdante, primus motus sero admodum deprehenditur.

c. Primi motus foetus debilis non semper observari ac animadverti possunt.

§. 30.

§. 30.

VI. Prominentia Umbilici.

Et umbilicus in graviditate mutatur: media in graviditate hunc protenso cavo, complanari, et ex rotundo oblongum fieri Levret posuit. Septimo demum mense planum evadere, cl. STEIN *l*) asserit. 8vo mense superne protruditur, nono mense infra quoque, decimo tandem mense pisi instar prominet.

Erratur.

a. in umbilici vitiosa conformatione, interdum enim fit, vt ab infantia praeternaturali promineat modo, aut foveam non formet.

b. in

l) v. l. c. §. 230.

b. in Omphalocele, Physconia, Hydrope, Ascite.

c. in vteri obliquitate, hic enim umbilicus serius prominet.

d. in Gemellis, nimio amnii liquore et vbi uterus maturius maiorem ad altitudinem evehitur, umbilicum itaque maturius protrudit.

e. in multiparis umbilicus facilius ac mense ferme prius protruditur; quo plures enim foemina partus ediderit, eo minus hoc in casu umbilico ac signo vti possumus.

f. in nimis ampliore pelvi; hic enim vterus admodum profunde delabitur, ac saepius ad graviditatis finem vix umbilicum attingit, plane non valde prominentem deprehendum.

Hae

Hae ſunt, quas ſignorum inſtitui obſervationes.

Grav.	Hebdom.	Dies.	
1	13	—	ante partum umbilicus non formabat foveam ſed modice prominebat.
2	2	—	— — — umbilicus quidem plane prominet verum ſuperne magis, quam inferne.
3	2	—	— — — duriuſculus umbilicus plus ſuperne quam inferne prominuit, talisque ad partum vsque manſit, (ſuit Multipara.)

Gravid.	Hebdom.	Dies.	
4	4	3	ante partum umbilicus superne omnis prominens infra protrudi coepit.
5	2	2	— — — umbilicus omnis protensus (primipara.)
6	9	—	— — — umbilicus magis complanatus.
7	1	3	— — — umbilicus superne totus, inferne ex parte tantum prominens.
8	4	—	— — — superior umbilici tantum pars prominuit.
9	1	—	— — — umbilicus inferne quidem non tamen perfecte sed fere protrusus fuit. (primipara: funis brachio circumplicatus.)
10	5	—	— — — umbilicus superne protrusus (placenta praevia)

§. 31.

§. 31.

VII. Portio vaginalis.

Octavo menſe diminuta.

Nono menſe tumore adhuc ſuperſtite conſumitur.

Decimo primo dimidio tumor etiam evaneſcit.

Errores.

a) in multiparis portio vaginalis maturius in tumorem abit, plerumque ad partum usque remanet.

b) in nimia portionis vaginalis rigiditate primiparae, ea lente magis in tumorem mutatur, qui ad partum inſtantem usque remanet.

c) Uteri obliquitatibus, effectum plenum in portionem vaginalem impedientibus.

d) in

d) in placenta praevia.

e) Si vaginae superior pars rite non extendatur, sed tumorem in segmento inferiori fingat.

f) in transversis ac obliquis Embryonis positionibus.

§. 32.

VIII. Pila.

Septimo mense illa segmenti inferioris pars portionem vaginalem inter et ossa pubis magis extrorsum rotundatur, pro portionis vaginalis ab ossibus pubis recessu.

Octavo mense demum formatur Pila.

Nono mense iam perfecte est formata.

Decimo mense formam magni in pelvi profunde positi haemisphaerii induit.

Erra-

Errata occurrunt.

a. Placenta praevia.

b. Capitis transversa positione; vel ob nimiam liquoris amnii quantitatem capitis in segmentum inferius sero delapsu.

c. Parte vaginae superiore tumorem in segmento inferiore formante.

d. Angusta vel dimota pelvi.

Pilae perfecta conformatio a legitimo gradatim subsequente, capitis effectu in segmentum inferius, dependet.

§. 33.

IX. Orificium uteri.

Distinguendum est inter primiparas atque multiparas.

Primi-

Primiparae.

Orificio vterino externo, exceptis geſtationis initio quae acciderunt, ante decimum graviditatis menſem nil vltra mutationis ſentitur. Sub eius initium vero rotundus ille tumor exiguus evaneſcit, omneque vteri ſegmentum inferius arctius ac globoſum, orificium vero plane complanatum, deprehenditur *m*). Duae fere hebomades ante partum os vteri aperire ſeſe coepit, tertiaque rotundam induit formam.

Digreſ-

m) Et haec omni exceptione non eſſe maiora vid. cl. LODER programma, quo probatur, ex anat. obſervat. circularem orificii vteri formam, certum ineuntis graviditatis ſignum non eſſe. Jenae 1785.

Digressiones.

a. in cervicis rigiditate ad partum usque non diminuta.

b. in rigiditate fundi; vbi cervix maturius diminuitur, orificium vteri vero IV - V. Hebdomades ante partum aperitur.

c. Embryonis aç vteri obliquus ſitus.

d. Placenta praevia.

e. vaginae tumor in ſegmento inferiori, quo os vteri ſerius aperitur.

f. Stadium praeſagiens, longe ante partum incipiens, vbi os vteri maturius aperitur.

Multiparae.

Quo ſaepius mulier peperit, eo imperfectior poſt partum rima eſt. Os vteri nonnihil itaque in talibus et extra graviditatem rotundum depre-

deprehendi poteſt, et in ipſo graviditatis ſtatu maturius figuram magis rotundiorem induit ac aperitur, vt per omnem fere geſtationem apertum ſit vteri orificium.

§. 34.

Poſtquam igitur praecipua ſymptomata, graviditatem denotantia, brevibus, quam per ingenii noſtri tenuitatem potuimus, dilucide propoſuimus, videamus iam, quot obſtaculis haec ſigna ſint implicita, quamque arduum ac fallax ſit, ea de re ſaepe iudicium, quum nullum certum, nullumque diſtinctum proprium ſibi habeat phaenomenon. Iam Hippocrates aliique hac de re quam maxime dubitarunt, atque ex infallibilibus ſignis graviditatem poſſe cognoſci, negarunt, cum omnia quae adſunt ſigna in alios etiam morbos cadere poſſint. Me-

 dicus

dicus igitur de rebus illis in consilium adhibitus, prudenter et circumspecte agat et cogitet, cum tam varii sint decipiendi modi, tam varia etiam puellarum mulierumque astutia quam detegere ne Oedipus quidem posset. Tuto autem progrediemur, famamque nostram servabimus, si iudicium nostrum, quantum fieri poterit, retinuerimus, vel dubie proposuerimus, ne iudicium festinando nostrum aut risui, aut calumniis hominum exponamus.

TANTUM.

CANDIDATO DOCTISSIMO

S. D.

E. G. BALDINGER,

PHIL. ET MED. DR.

Si virum ingenuum ſimul ornant eruditio praeclara, ſingularis induſtria, et labor adſiduus in diſcendis litteris, talem Te certe noſco ab omni eo tempore, quo innotuiſti mihi. Non ſolum hic, ſed Argentorati etiam collegiſti Tibi tantam eruditionis copiam, vt meus ordo Te digniſſimum Candidatum honorum Doctoris cenſeret. Vehementer laetor, quod

quod et Tu augeas felicitatem noſtram, quae in eo quaerenda, quodſi Tibi ſimiles diſcipulos è Schola noſtra dimittere poſſimus. De Tua felicitate nullus dubito. Sis felix, vive diu, mihique in poſterum etiam fave!!

Scrib. Marburgi die III. Septemb. MDCCLXXXX.

